

tej iz kosti nastali in kleju podobni tvarini primešati mora se potem štirikrat toliko suhe in drobne prsti (zemlje) ali pa cestnega prahu, kot je tvarine same bilo. To vse skupaj meša in premetava se potem z lopatami toliko časa, da se je vse skupaj dobro spojilo in se nam zopet v nekak prah spremenilo. Suha prst ali pa cestni prah (kar se je ravno za primes vzelo) posrka vase gnojilne snovi (dele) razvezanih (bolje raztopljenih) kosti, jih udrzuje in pospešuje enakomerno razdelitev njihovo.

Cele kosti razpadejo in raztopé se v imenovani mešanici vode in navadne žveplene kisline v 6 do 8 tednih; v drobne koške raztolčene v teku največ 3 tednov, a v moko zmlete pa uže v 3—4 dnevih. Namesto suhe (drobne) prsti in cestnega prahu more se za primes raztopljenim kostem tudi mavec ali gips prav koristno rabiti.

Na ta način iz kosti pripravljeni umetni gnoj je najboljši, a pri vsem tem pa tudi po ceni in ne drag.

Ako vzamemo, da se za dobro pognojitev enega hektara njiv potrebuje 24 do 30 tisoč kilogramov dobrega in poštenega hlevskega gnoja, zadostovalo nam bode za enako dobro pognojitev istega kompleksa 350 do 400 kilogramov iz živalskih kosti pravilno narejenega superfosfatnega gnoja; tako trdi dr. G. Marek.

Superfosfatni gnoj prilega se skoraj vsaki zemlji in se pri vseh sadežih, ne le pri zrnji (žitu), nego tudi pri sočivji, korenstvu, gomoljinah, krmskih rastlinah, kakor tudi na travnikih posebno dobro splačuje. Superfosfatni gnoj ima tudi to posebno lastnost, da, kakor vsi hitro vplivajoči fosfati, pospešuje hitrejšo dozorev rastlinam in njihovim sadežem ter s tem ob enem njihovo vrednost gledé dobrote znamenito pomnoža, kar je gotovo tudi veliko vredno.

Poraba tega superfosfata je ravno taka, kakor kostne moke, o kateri smo v zadnji številki pisali. Svarimo superfosfat rabiti na slabo gnojni njivi; rabiti ga moremo le na dobro gnojni njivi, ali pa ob enem z drugim gnojem.

Vprašanje 27. V zadnji številki priporočate nam za kritje skednja strešno lepnico. Ker nameravam še to leto nad podom narediti nov strešni stol in streho, kakovost in svojstva strešne lepnice, s katero bi tudi jaz poskusil, mi pa niso znana, zato Vas prosim, da mi o tej stvari kaj več poveste. (A. R. v Br.)

Odgovor: Strešna lepnic je debel papir (papendekel), ki je s katranom (têrom) in z drugimi rečmi tako prirejen, da ga voda ne premoči in da se ga ogenj ne prime. Tovarne, katere lepnic izdelujejo in prodajajo, dajo navod, kako jo je rabiti. V trenutku nam ni znana nobena tvrdka, ki lepnic izdeluje, a hočemo Vam v kratkem tudi to naznaniti. Morda vé za tako tvrdko kedo izmed naših čast. bralcev? Všeč bi nam bilo, če bi kedo hotel sporočiti o skušnji, ki jo je naredil s strešno lepnico, kajti vemo, da se strehe, z lepnic krite, marsikje na Slovenskem nahajajo.

Vprašanje 28. Imam senošet, katero po enkrat na leto kosim. To senošet mi je črv letos močno

poškodoval, zato jo mislim s travnim semenom zasejati. Ali naj seme precej na rušnjo (ledino) sejem, ali kako naj naredim? Kje bi dobil najceneje travno seme? (J. P. na S. pri Bledu).

Odgovor: Ako Vam je naredil črv preveliko škodo, bolje je skoraj senošet preorati ter jo popolnem na novo zasejati. Ako pa škoda ni prevelika, prevlecite senošet prav dobro z ostro brano, posejte jo s travnim semenom ter to seme z isto brano povprek zavlecite. Vprašate: Kje bi dobil najceneje travno seme? To vprašanje ni umno. Najceneje seme je tudi najslabše. Kupite dobro seme, ki je zmes dobrih travnih semen, če tudi je drago plačate, kajti ceno seme je zmes slabih malo vrednih trav, ki ga komaj polovico skali. Sicer nam pa ne pišete, katero seme hočete imeti katere travne sorte itd. Priporočamo Vam, da se obrnete do P. Hüttig-a na Dunaji ter naročite pri njem seme. Pišite mu, kakšno zemljo imate, in on Vam bode za to zemljo primerne semenske mešanice poslal. Kilo tacega semena stoji 50 do 60 kr. Naslov tega trgovca je: P. Hüttig in Wien, Weihburggasse Nr. 7.

Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

C. kr. priv. južna železnica dovolila je znižane tarife za prevožnjo plemenske živine, kakor je lani naznanila dne 12. avgusta pod števil. 11.246, v tarifnej razvrsti I. Vendar treba je v to svrhu še posebnih izpričeval ali „atestov“, kakor jih zahteva za naše dežele ukaz c. kr. ministerstva trgovskega od 15. septembra 1882, števil. 28.205 (c. l. 1882, str. 1461), in od 16. decembra 1882, števil. 38.033 (c. l. 1882, str. 1916). To izpričevalo da prositelju ali c. kr. ministerstvo poljedelstva ali dotično okrajno glavarstvo, oziroma magistrat takšnega mesta, ki ima svoje statute, na Ogerskem pa kralj. ministerstvo za poljedelstvo, industrijo in trgovino.

Po tem takem so znižane tarife za prevažanje plemenskih živali z Ogerskega k nam in od nas v dežele ogerske krone dovolili le, kedar je bilo doloženih dvoje izpričeval, eno od ogerskega ministerstva, drugo od našega ministerstva za poljedelstvo ali od dotičnega političnega urada.

Iz tega je pa izviralo marsikojih sitnob in težav, ker se je moralo skrbeti za izpričevala iz obeh delov naše države. Temu se je sedaj v okom prišlo tako, da sta se naš minister poljedelstva in ogerski tako pogodila, da velja izpričevalo pri nas dobljeno tudi na Ogerskem in naopak: od ogerskega ministra podpisano izpričevalo priznava se tudi pri nas dovoljno.

Vsled tega je železniškim uradnikom pri nas naloženo, znižane tarife priznavati plemenskim živalim z Ogerskega ali čez Ogersko k nam pripeljanim, to pa tako, kakor je za takšno živino uže določilo kr. ministerstvo ogersko. Kmalu objavi se ta nova določba v vzajemnem sešitku tarif, del I., to pa v nje novem

izdanji. Ob enem ukrene kr. ministerstvo ogersko podobnih določil za ogerske železniške proge v korist našim izvožnjam plemenskih živali v dežele ogerske krone.

Trgovinska in obrtna zbornica.

(Dalje.)

Kaže se vendar, da se ti dogovori c. kr. glavnega ravnateljstva s c. kr. družbo južne železnice niso vršili s primernim vspehom, kajti naznanilo za sejo državno-železniškega sveta dne 29. oktobra 1886 ima o tej točki naslednje poročilo: k točki 1. C. kr. priv. družba južne železnice je predloge c. kr. glavnega ravnateljstva na dovolitev znižanih tarifov za blago za Ljubljano zavrgla osobito z ozirom na to, da ni v stanu, za Trst dovoljene prednosti vpeljati za notranje postaje.

V seji tarifnega odseka in v poznejši seji državno-železniškega sveta izrazil sem svoje iznenadenje o tem neugodnem vspehu ter prosil visoko c. kr. vlado, naj ves svoj vpliv pri južni železnici uporabi zato, da se odpravijo tarifne anomalije, katere so v ljubljanskem zborničnem okraji tako občutljive.

Iz uradnega zapisnika o tej seji dovoljujem si na to zadevo se nanašajoče besede uvesti: „Prehajoč k III. oddelku komercialnega naznanila omenja poročevalec k točki 1., zadevajoči nastavo tarifov za Ljubljano, po katerih bi mogla konkurirati, z ozirom na trgovinske interese zadej ležečih postaj, da ob zavračajočim zadržanji družbe južne železnice nasproti predlogom, katere je stavilo glavno ravnateljstvo avstrijskih državnih železnic, tudi glavnemu ravnateljstvu ni zdaj možno samostojno postopati, ker obstojijo med avstrijskimi državnimi železnicami in južno železnico o delitvi prometa pogodbe, po katerih bi se morala južna železnica za odpadle dohodke odškodovati, kateri primanjkljaj bi nastal vsled enostranskega znižanja tarifov.

Sicer pa glavno ravnateljstvo namerava ob novi uravnavi prometnih razmer z družbo južne železnice še enkrat se baviti z vprašanjem o napravi znižanih tarifov za Ljubljano.

Tarifov odsek je torej stavil naslednji predlog:

„Visoko c. kr. trgovinsko ministerstvo se prosi, da se ob ugodni priliki zopet bavi s sklepom železniškega sveta gledé oziranja na trgovinske interese zadej ležečih postaj v Trst.“

Ko je ta predlog opetovano priporočal član gospod Luckmann, omenjal je vladni svetnik dr. Lihartzik, da so se v povzdigo tržaškega pristanišča morali za-nj napraviti posebno znižani tarifi, vsled česar so vsekako za Ljubljano in zadej ležeče postaje nastale tarifne anomalije, družbi južne železnice se vendar ne more nalagati, da bi za Trst znižane tarife raztegnila tudi na notranje postaje; on je ponavljal, da bode glavno ravnateljstvo pri obravnavah o novi uravnavi prometnih razmer med glavnim ravnateljstvom in družbo južne železnice, katera bode v zvezi z otvorenjem črte Herpelje-Trst, gledalo na to, da se jemlje ozir na želje mesta Ljubljane.

„Predlog tarifnega odseka se na to vsprejme in točka 1. naznanila se vzame na znanje.“

Ker še dalje trajajo tarifne anomalije, katere so se pokazale za zbornični okraj po tarifu z dne 1. julija 1. 1884 za direktni promet blaga v južno-severno-avstrijsko-ogerski železniški zvezi ter je samo od visoke vlade zavisno, da vpliva pri c. kr. priv. družbi južne železnice, da se za Ljubljano v zveznem prometu po predlogu c. kr. glavnega ravnateljstva rabijo enaki tarifi, kakoršni veljajo za 170 kilometrov bolj oddaljeno postajo Gorico, zato je prosim, naj slavna zbornica to poročilo vzame na znanje ter predlagam: Slavna zbornica naj izvoli vložiti novo utemeljeno prošnjo pri vis. trgovinskem ministerstvu ter prositi:

Visoko c. kr. trgovinsko ministerstvo naj blagovoli svoj vpliv pri c. kr. priv. družbi južne železnice z vso močjo uporabiti, da se izreče pripravljeno, izvesti predlog c. kr. glavnega ravnateljstva avstrijskih državnih železnic, po katerem naj se za postajo Ljubljano v južno-severno-avstrijsko-ogerski železniški zvezi ne pobirajo viši tarifi, kakor za 170 kilometrov bolj oddaljeno postajo Gorico.

Gosp. zbornični svetnik Ivan Baumgartner gorko podpira predlog, kateri se po nekaterih opazkah poročevalčevih enoglasno vsprejme.

Gosp. zbornični predsednik izreče gospodu zborničnemu svetniku Karolu Luckmannu za odločno zastopanje zborničnih interesov v državno-železniškem svetu iskreno zahvalo.

(Dalje prih.)

Zemljepisni in narodopisni obrazi.

Nabral Fr. Jaroslav.

54.

Plemstvo avstro-ogersko.

Avstro-Ogerska ima mnogo višega in nižega plemstva. Ali to plemstvo je ponekod zelo obožano, ponekod pa malo imovito. Pod ogersko krono živí nekda do 136.000 duš najnižega plemstva, prav za prav kmečkega plemstva. Ti plemenitaši si dostikrat še poštenih škorenj ne morejo omisliti, ali vkljub temu so prevzetni, surovi, leni in nekoristni tako, da ni moči povedati; takih plemenitašev nima nobena dežela v Evropi. Ne lažemo, če rečemo, da mnogi vse žive dni niso toliko storili za blagor domovine, kakor navadni kmet v enem letu. Ti plemenitaši so bili nekedaj jedro ogerske vojne, in da-si so bili na vso moč oholi, vojaška disciplina jih je vendar na uzdi držala. Ker so se hrabro bili za domovino, zato so jim v mirnem času spregledali marsikatero bedarijo in nerodnost. Ali dandanes je to drugače. Ti ljudje delajo veliko preglavico sosedom in uradnikom, zato so vedno zaprti, dobiš jih po vseh ječah. Za novodobni napredek se ne brigajo skoro nič, v sleharni kulturi so znatno zadaj za drugimi. Sreča, da so moč in veljavo teh plemenitašev popolnoma uničili 1848. leta, ter jih potisnili med prave kmete, ker drugam tako ne gredó. Jako dobro in korenito nam jih je narisal